

6.1 Savjeti za učitelje

Škola je jedno od najznačajnijih mjesta u svakodnevnom iskustvu djece, zbog broja sati koje tamo provode, važnost onoga što tamo uče te kvaliteti društvenih odnosa koje ondje grad.

S ove točke gledišta, bitno je da učitelji:

- imaju odgovarajuće informacije i obuku o fenomenu
- budu otvoreni za konfrontaciju i dijalog s djecom
- pažljivo promatraju ponašanja u razredu
- naglašavaju važnost suradnje škole i obitelji
- nameću poštivanje pravila bez toleriranja bilo kakvog oblika nasilja
- pripremaju aktivnosti koje su potrebne da se s ovim fenomenom upoznaju mladi
- provode intervencije potrebne za dobrobit meta kao i CYP-a uključenog u nasilničko ponašanje.

Jedan od glavnih ciljeva učitelja također će biti jačanje ne samo kognitivnih već i socijalnih vještina kod učenika, s posebnim osvrtom na emocionalnu pismenost i razvoj empatijske svijesti, koja je neophodna za uspostavljanje odnosa s drugima i uspješno kodiranje njihovih emocija. Također će morati osvijestiti učenike o fenomenu vršnjačkog i elektroničkog nasilja, pokušavajući promicati ciljane načine kojima će moći prenijeti važnost poznavanja verbalnih i neverbalnih poruka, koje su temelj svakodnevne komunikacije među ljudima. Unutar škole treba uspostaviti mrežu operatera, tim za podršku s odgovornom kontakt osobom koja će:

- podučiti učitelje
- organizirati sastanke s roditeljima i mladima, na kojima se raspravlja o vezama i kako riješiti sukobe
- definirati pravila koja će biti usvojena u institucijama, npr. uporaba mobitela u školi
- različitim upitnicima ispitati razinu znanja fenomena nasilja kod roditelja i djece
- pratiti ponašanje unutar škole

- kontaktirati pravne ustanove unutar područja ako je to potrebno.

Budući da učitelji imaju bitnu ulogu u sprečavanju nasilja u školi, morat će fokus usmjeriti ne samo na mete nasilja, već i na CYP-ovima koji su uključeni u nasilničko ponašanje s najvećim rizikom.

Blagi ili akutni sukobi između vršnjaka mogu lako postati činom zlostavljanja, koji se ponavljaju i izvode putem interneta, s ozbiljnim pojačanim učincima za mete. Iz tog je razloga važno provesti mjere koje također uključuju djecu koja nisu izravno pogođena, kako ne bi postala progresivno desenzibilizirana na patnju.

Cilj je osmisliti načine intervencije koji će uzeti u obzir:

- Grupa vršnjaka: oni igraju ključnu ulogu (od onih koji podupiru i pomažu CYP koji se bavi nasilničkim ponašanjem do onih koji brane mete ili ostaju ravnodušni) i njihovo ponašanje može radikalno promijeniti situaciju. Promatrajući dinamiku unutar grupe, moguće je točnije razumjeti konfliktne situacije koje mogu biti prisutne te u skladu s njima planirati aktivnosti i intervencije usmjerene na njihovo zaustavljanje, stvarajući na taj način više kooperativne i suradničke klime unutar razreda.
- Školska kultura: ovo se odnosi na skup pravila koja su na snazi u školi, u učionici i dio su školske klime, koja kažnjava sve oblike ruganja i nasilja te nastoji utjecati i uvjetovati ponašanje djece.
- Zajednica sa svojim vrijednostima: agresivno, arogantno, lukavo i prevrtljivo ponašanje može biti potaknuta i određenim kulturnim modelima, prisutnost u medijima i prakticiranjem u školskom okruženju.
- Obrazovni odnos između nastavnika i učenika: neophodno je poticati dijalog s učenicima i uspostaviti opuštenu atmosferu unutar učionice koja također može posljedično poboljšati učenje učenika.
- Odnos s obiteljima: uspostavljanje odnosa suradnje i međusobnog povjerenja s jedinim ciljem - dobrobiti djece.

Konkretno, škola bi trebala:

- Osnaživati učitelje i učenike da interveniraju kada se dogode teške situacije.
- Formulirati sustav pravila koji je jasno protiv svih oblika ruganja i nasilja.
- Omogućiti sastanke učitelja i roditelja organiziranjem dana sastanaka i rasprava.
- Organizirati i promicati stručne tečajeve za učitelje za razvoj dobre školske klime.
- Provoditi tečajeve usmjerene na razvoj svijesti o verbalnim i neverbalnim porukama koje su u osnovi svakodnevne komunikacije s drugima.
- Osigurati djeci opremljene i primjerene prostore za rekreaciju i razne školske aktivnosti.
- Dijeliti probleme sa stručnjacima.

Konkretno, učitelj mora:

- Biti otvoren za dijalog: vrlo često djeca nemaju hrabrosti otvoriti se i reći što im se događa ili što ih uzrujava. Bitno je da učitelje doživljavaju kao pouzdane osobe kojima su uvijek dobrodošli obratiti se.
- Raditi na poznavanju i prepoznavanju emocija, pokušavajući istaknuti važnost empatije kao glavnog čimbenika interakcije.
- Poboljšati društvene vještine, jer nam one omogućuju komunikaciju i interakciju s drugim ljudima, ne samo izravno i verbalno, već gestama i govorom tijela.
- Obraćati pozornosti na dinamiku između učenika; nadzirajući ih za vrijeme odmora i ručka.
- Poticati klimu u kojoj se djeca mogu otvoreno suočiti, bez straha od osude, u kojoj je moguće mirno rješavanje problema i u kojoj se potiče prihvaćanje drugih, suradnja i solidarnost.
- Koristiti upitnike unutar razredne skupine za provjeru znanja o fenomenu.
- Postavljati i provoditi pravila uz odgovarajuće pohvale i sankcije. Važno je ne podcjenjivati agresivno ponašanje koje se događa i ne dopustiti da ponižavanje i zlostavljanje, na štetu slabije djece, prođe kao 'normalan' stav.
- Promicati kooperativno i suradničko učenje.

- Izbjegavati pretjerane oblike kontrole koji zastrašuju učenike: umjesto toga pokušajte s njima uspostaviti konstruktivan dijalog primjenom, kada je potrebno, izravnog, čvrstog i odlučnog pristupa koji ima za cilj rješavanje problema.

- Izbjegavati upotrebe nasilnog i agresivnog jezika, podcjenjivanje ili trivijaliziranje posebno agresivnih situacija nelagode koje pokazuju učenici, održavanje šutnje ili tajnovitosti o onome što se dogodilo. Detaljne rasprave s CYP-om uključenim u nasilničko ponašanje, mete i roditelje učenika, aktivnosti koje imaju za cilj razviti asertivnost, potaknuti poboljšanje samopoštovanja, poboljšati pregovaračke vještine, poboljšati vještine suočavanja s predrasudama, naučiti kako kontrolirati ljutnju i impulse, predstaviti različite radnje usmjerene na pojedini predmet, koje imaju za cilj pokušati promijeniti ponašanje dotičnih učenika i time obuzdati manifestirani problem.

Savjeti majke spisateljice

Preporučujemo čitanje knjige „iPravila“, autorice Janell Burley Hofmann koja živi u Cape Codeu (Massachusetts, SAD) sa suprugom i petero djece. Radi na programima za poboljšanje obiteljskih odnosa i vodi svoj osobni blog čije postove objavljuje i Huffington Post. Za Božić je svom 13-godišnjem sinu Gregoryju odlučila pokloniti iPhone. Poklon je, međutim, bio popraćen stvarnim ugovorom od 18 točaka koji je sin morao potpisati kako bi dobio i mogao koristiti pametni telefon. Pismo, napisano na sličan način kao Appleovi licencni ugovori za stvarne korisnike, sadrži neke prilično stroge i obvezne točke (sati korištenja, noćna dostava roditeljima, zabrana pretraživanja pornografskog sadržaja), ali je inače poziv na korištenje novog telefona odgovorno i pametno, bez ovisnosti.

Knjiga „iPravila“ (izdavač Giunti) namijenjena je roditeljima, kako bi im pomogla razmrsiti tisuće nedoumica o tome koja je odgojna metoda u ovom slučaju najispravnija. Svaka obitelj mora imati vlastita iPravila o korištenju tehnologije. Kao predložak može poslužiti ugovor otisnut na početku knjige.

Ispod je 18 Janellinih pravila kojih bi se svaki roditelj trebao pridržavati prema:

Govoriti! I opet govori!

Da biste svojoj djeci mogli dati tehnološka pravila, prvo se morate savršeno slagati s partnerom. Razgovarajte jedno s drugim i pokušajte zajedno utvrditi koji vas aspekti tehnologije plaše. Mogu biti različiti: online predatori, ovisnost, gubitak mašte. Njihovo prepoznavanje pomaže vam odrediti uloge koje ćete nametnuti svojoj djeci. Kada odlučite priopćiti tehnološka pravila, budite spremni razgovarati o njima zajedno. Dijete će lakše prihvatiti pravila ako će razumjeti vaše razloge, a u slučaju dobro utemeljenog pobijanja, budite spremni prihvatiti neke izmjene.

Lozinke

Društveni mediji pretvorili su tehnologiju u nedostupnu dimenziju za odrasle. Ipak, dužnost roditelja, kao 'učitelja života', bila bi znati poteze svoje djece kako bi ih uputili u pravom smjeru i ispravili ih kada pogriješe. Iz tog razloga je dobro da vam dijete kaže sve lozinke raznih portala kojima ima pristup. Kada pronađete nešto što vas nije uvjerilo ili vas plaši, raspravite to zajedno, saslušajte djetetove razloge i objasnite svoje. Pazite, međutim, da ne prekršite djetetovo povjerenje. Nemojte ići dalje samo da biste zadovoljili svoju znatiželju. Ako naidete na normalan razgovor sa vršnjakom njegovih godina, prestanite ga čitati.

Prvo spavaj

Djeca često koriste svoje mobitele do kasno u noć. Razgovori s drugima drže ih budnima dulje nego što bi trebali, a prema pedijatrima 'isprekidan san uzrokuje pad koncentracije i zdravstvene probleme kod djece'. Kako bi riješila problem, Janell je nametnula nekoliko pravila: mobitel se mora predati roditeljima u 19.30 radnim danom navečer i u 21 sat vikendom s nekoliko iznimaka u ljetnim mjesecima. Kada im priopćite ovu odluku, budite spremni uzvratiti na njihove izlike. Ako vam kažu da mobitel koriste kao budilicu...nabavite im budilicu!

Čini drugima ono što želiš da oni čine tebi

To znači uputiti ih da ne koriste iPhone za laganje, da objavljuju stvari koje inače ne bi rekli naglas ili da govore loše o drugima. U tom smislu najveća prijetnja je elektroničko nasilje, čija je meta ili počinitelj lako postati. U prvom slučaju, naučite ih da imaju hrabrosti prijaviti se i obratiti pažnju na znakove koji govore da nešto nije u redu: ako više ne uživaju u stvarima koje su ih prije zabavljale, ako sakriju zaslon računala kad uđete u sobu, ako manje jedu ili spavaju. Kako bi vam povjerovali i

osjećali se ugodno pričajući vam o iskustvu kojeg se možda srame, prvo im ispričajte o incidentu u kojem ste vi bili meta. To će im pomoći da se osjećaju bliže vama i razumiju da ih možete razumjeti, a da ih ne osuđujete.

Dobri maniri

Namjena mobilnog telefona je da olakša komunikaciju s vašom djecom; to sigurno i je jedan od razloga zašto ste mu ga odlučili kupiti. Stoga je dobro da nikada ne ignoriraju vaše pozive. Ako pročitaju ime 'mama' ili 'tata' na ekranu, moraju odgovoriti, a kada to učine, bilo vama ili bilo kome drugome, moraju biti pristojni, reći 'bok' i nikada ne pokazati ljutnju.

Označiti

Nerijetko se dogodi da mobitel uzmete gotovo a da toga niste ni svjesni. Postalo je automatski početi ga provjeravati čak i kada ste možda za stolom, u kinu ili razgovarate s nekim. Roditelji rade ovo i djeca rade ovo. Da biste preokrenuli naviku, prvo je potrebno dati dobar primjer, a zatim im pomoći da kontroliraju impuls. Kako to učiniti? Ukazujući im da tehnologija stvara loše manire, čineći ih nepristojnima.

Vrijednost novca

Napravite popis njihovih tehnoloških privilegija i doprinosa koji daju u domu za popravke. Činit će se kao poštena razmjena. Bit će u mogućnosti zadržati svoje mobitele, primjerice, ako svako jutro sprema krevet i svako malo iznose smeće. Pomozite djeci da shvate vrijednost novca tako što ćete ih pozvati da rade sitne poslove (košenje trave, čuvanje djece) i da skupe džeparac kako bi se sami mogli snaći u slučaju da se mobilni telefon pokvari.

Škola

Djeca bi trebala imati više pažnje u školi. Ne samo da im mobilni telefon smeta, već ih lakoća s kojom mogu kontaktirati roditelje i pri najmanjoj poteškoći onemogućuje da sami prebrode normalne sukobe. Stoga je jedno od Janellinih pravila da tijekom nastave mobilni telefon mora

ostati kod kuće. Opet, postoje iznimke, u slučaju školskih izleta, aktivnosti nakon nastave i drugih posebnih incidenata, o kojima će ona s vremena na vrijeme razgovarati sa svojim djetetom.

Inzistirajte na sigurnim porukama

Djeca često slučajno ili namjerno naiđu na pornografiju dok rade domaću zadaću, tražeći video igre ili filmove. Radoznalost o seksualnosti je normalna među djecom. Ono što je važno da djeca shvate je da se seksualnost ne smije poistovjetiti s pornografijom.

Vježbajte sigurne poruke

U današnje vrijeme gomilaju se snimke tinejdžera u provokativnim pozama. Tehnologija je sve invazivnija i učestalo se rađaju novi modni trendovi, poput selfija, s čime bi svaki roditelj trebao biti upoznat. Neka vaša djeca shvate da je selfie dobar kada uhvati njihovo lice i osmijeh. U protivnom govorimo o sextingu, pojavi širenja seksualno eksplicitnih slika putem mobilnih telefona. Razgovarajte bez neugodnosti s djecom o tome kako bi oni shvatili koliko je riskantno podijeliti sliku koja se može pokazati bilo kome i na taj način im može narušiti ugled.

Fotografije

Djeca često zlorabe svoje mobitele, jer većinu vremena fotografiraju, novonastale fotografije uređuju raznim efektima da bi ih zatim objavili na društvenim mrežama. Sve navedeno odvraća im pažnju od onoga što se oko njih u stvarnosti događa. Oni ne žive u trenutku, jer im je glava stalno prikovana za mobitel. Savjetujte svoju djecu da snimaju samo one fotografije koje su im potrebne, da razmisle o tome na trenutak prije nego što uzmu mobitel u ruke i snime nove slike. Nije potrebno sve dokumentirati, proživljavanjem iskustava ona će ostati utisnuta u njihovim umovima.

Strah da će biti odsječen

Naučite i podučavajte vrijednost 'stanke', trenutak koji iskoristite prije korištenja tehnologije da biste razmišljali i radili stvari na razumniji način. Možete odlučiti svojoj djeci kupiti pametni telefon ili video igricu bez dovoljno razmišljanja o tome, samo zato što to imaju njihovi prijatelji i bojite se

da bi zbog nedostatka iste vaše dijete moglo biti isključeno. Iskoristite stanku kako biste utvrdili kakav će učinak ona imati na vaše dijete, a ako odlučite pričekati prije kupnje, to će djetetu pomoći da više cijeni vrijednost mobitela i sigurno će se pažljivije brinuti o njemu.

Cijenite prednosti tehnologije

Roditelj bi trebao znati prepoznati vrijednost i dobrobit tehnologije. Trebao bi poticati svoju djecu da to maksimalno iskoriste. Jedan primjer je lakoća s kojom se danas može slušati bilo koja vrsta glazbe. Mogućnost pronalaženja zajedničke strasti sa svojom djecom (kao što je glazba) pomaže u jačanju odnosa i najbolji je način da uživate u blagodatima tehnologije, koristeći je za smanjenje generacijskog jaza.

Spustite daljinski upravljač

Odnos s video igrima i aplikacijama na mobitelima i tabletima mora biti uravnotežen i nikada ne smije ometati djetetovu dnevnu rutinu, odvrćajući ih od svega ostalog. Potrebno je odrediti dane i vrijeme kada je moguće igrati, po mogućnosti ograničeno na vikend. Obratite pozornost na sadržaj videoigara. Također se informirajte kod prodavača u trgovinama, koji su u stanju donijeti kompetentnu prosudbu. Konačno, uvjerite svoju djecu da se koriste zabavama koje ne zahtijevaju tehnologiju, kao što su slagalice, mozgalice i društvene igre.

Živi i voli

Ovo pravilo za vašu djecu, također, vrijedi i za vas: podignite pogled, promatrajte stvarnost oko sebe, pogledajte kroz prozor, prošećite. Neka se djeca dosađuju, nemojte koristiti tehnologiju kao punilo. Dosada potiče kreativnost. Ne morate eliminirati svu tehnologiju da biste mogli cijiniti ono što je oko nas, samo ne dopustite da vas preuzme.

Pravite nered! Činite greške! Biti čovjek je sasvim u redu!

Prije ili kasnije vaša će djeca pogriješiti, to je prirodno i ispravno. Upostavite pravila i kazne u slučaju prijestupa, jer će djeca jedino tako naučiti žonglirati u životu. Pazite, međutim, da se mogu osjećati ugodno doći do vas da razgovaraju o bilo čemu u bilo koje vrijeme, da ih strah ne sprječava da budu iskreni i priznaju vam kada nešto nije u redu. Ne dopustite im da se sami suoče s tehnologijom.

Revision #1

Created 29 March 2023 09:25:08 by Antonija Lujanac

Updated 29 March 2023 09:25:49 by Antonija Lujanac